

Obsah

Předmluva 11

Úvod 15

Základy pastoračně-duchovního doprovázení umírajících 21

Předpoklady a požadavky 21

Základní požadavky na doprovázejícího 23

Způsobilost k doprovázení 25

Příbuzný jako doprovázející 29

Doprovázející a jeho pohled na svět 33

Život a umírání 33

    Mysl a smrt 37

Spánek, umírání a smrt 39

    Shrnutí 41

Člověk, jeho podstata a úvaha o vyšších částech jeho bytosti 43

Struktura člověka 46

    Fyzické tělo 46

    Éterické tělo 47

    Astrální neboli emocionální tělo 52

    Mentální tělo neboli tělo myšlenek 54

    Duše a duch (vyšší Já) 56

Nauka o elementech – prvky a proces umírání 61

Zrození a smrt	67
Vědomé prožitky při narození a při umírání	68
Prožitek odhalení	68
Prožitek dechu	69
Prožitek teploty	70
Prožitek prostoru	71
Prožitek času	72
Prožitek bolesti	73
Prožitek tíže	74
Zamyšlení nad zrozením	75
Zážitky před narozením	75
Okamžik smrti	79
Umírání před smrtí	81
Řeč symbolů umírajícího	81
Dech a duchovní srdce v procesu umírání	87
Kontakt k srdci – srdeční dýchání	89
Dýchání s umírajícím	91
Teoretický a realistický průběh umírání	95
Jak chápe umírání medicína	95
1. Fáze rehabilitace	96
2. Závěrečná fáze	96
3. Finální fáze	97
Příznaky několik hodin před smrtí	102
Shrnutí	103
Přijetí smrti – všechno má svůj čas	104
Po smrti – po přechodu	105
Konstatování smrti	105
Rozloučení	106

Čas klidu a dalšího loučení	108
Shrnutí	110
Fáze umírání z duchovního hlediska a úkoly s tím spojené	113
První fáze – element země	119
Shrnutí první fáze	124
Rozložení elementu země	124
Druhá fáze – element voda	125
Shrnutí druhé fáze umírání	133
Poznámky k druhé fázi umírání	135
Třetí fáze – element oheň	140
Zkušenosti umírajícího ve třetí fázi umírání	145
Možné pomůcky ve třetí fázi umírání	146
Shrnutí třetí fáze umírání	147
Čtvrtá fáze umírání – element vzduch	149
Co se děje v umírajícím?	153
Co vnímá doprovázející?	153
Co ještě můžeme udělat	156
Shrnutí	157
Pátá fáze umírání – element vzduchu přechází v éter	159
Pomoc v páté fázi proměny	162
Šestá fáze proměny po přechodu – barva bílá	165
Navázání duchovního kontaktu pro truchlícího	167
Pomoc pro truchlícího	169
Shrnutí	170
Závěr a perspektiva	172
 Přehled „pomůcek“ při doprovázení umírajících – modlitby a meditativní cvičení	 175

Vůně, oleje a aromata při doprovázení umírajících	179
Všeobecné pomůcky	183
Pomůcky v šesti fázích umírání	185
Příloha	191
Literatura	193
O autorovi	195